
NOTITS

Til:	Udenrigspolitisk Nævn	J.nr.:	ALA 104.Afghanistan.8 HUM 46.Afghanistan.5.b
CC:		Bilag:	1
Fra:	Udenrigsministeriet	Dato:	4. januar 2007
Emne:	Redegørelse for bistanden til Afghanistan (2005-06)		

Resume: Danmark har siden 2002 givet mere end 1 mia. kr. i bistand til Afghanistan, heraf ca. 33 pct. som humanitær bistand og nærområdeindsatser bl.a. til repatriering af flygtninge. Bistanden til genopbygning og udvikling er koncentreret om støtte til udvikling af landområder, støtte til uddannelsessektoren; til fremme af demokrati, menneskerettigheder og offentlig forvaltning, samt til samtænkning af civile og militære indsatser. Derudover ydes støtte gennem danske NGOer til vand, sundhed og udvikling af landområder.

Grundlaget for den danske bistandsindsats

Finansudvalget tiltrådte i juni 2005 en bevilling på 670 mio. kr. til indsatser i Afghanistan for femårs perioden, 2005-2009, som afløser for en bevilling på 785 mio. kr. tiltrådt i 2002. Sidstnævnte udgjorde den finansielle ramme for den danske humanitære indsats/genopbygningsbistand 2002-2005. Denne bevilling blev ikke fuldt udnyttet, men aktiviteterne blev videreført under den nye bevilling. Der er i perioden 2002-2006 udbetalt 1,31 mia. kr. De første år var der en betydelig humanitær bistand, som er faldet mod slutningen af perioden.

I finansudvalgsaktstykket fra juni 2005 og i landestrategi for Afghanistan "Afghanistan - Danmark Partnership (2005-2009)" er der afsat 460 mio. kr. af den samlede bevilling på 670 mio. kr. til genopbygning og udvikling, som fordeler sig på indsatsområder som følger:

Demokratisering og menneskerettigheder	100 mio. kr.
Genopbygning og reform af den offentlige sektor	90 mio. kr.
Undervisningssektoren	110 mio. kr.
Forbedrede levevilkår for landbefolkningen	100 mio. kr.
Mindre projekter	60 mio. kr.

Hertil kommer 50 mio. kr. til rådgiverbistand; 100 mio. kr. til nærområdeindsatser og 60 mio. kr. til humanitær bistand. Udenfor aktstykket fortsættes den mangeårige støtte til danske NGOer.

Rammerne for den internationale bistand til Afghanistan er udstykket i Afghanistan Compact - et aftalekompleks, der gensidigt forpligter den afghanske regering og det internationale samfund til at samarbejde om sikkerhed og udvikling i Afghanistan. Afghanistan Compact blev tiltrådt af parterne - herunder Danmark - i London i januar 2006. Den danske genopbygnings- og udviklingsindsats gennemføres således inden for rammer sat af den afghanske regering i dens bestræbelser på at adressere sikkerhedssituationen og genopbygning og samtidig opfylde 2015-målene.

Udgangspunktet i 2002 for genopbygningen var den værst tænkelige situation. Efter 22 års krig med sovjetisk besættelse efterfulgt af borgerkrig var landet i ruiner. Infrastrukturen i store dele af landet var totalt ødelagt, der var meget få veje, næsten ingen skoler eller sundhedsklinikker, kunstvandingsanlæg var ødelagte osv. Administrationen fungerede ikke og store dele af landet havde i lange perioder været regeret af krigsherrer og klanledere, som ikke alle bakkede lige stærkt op om

den demokratiseringsproces, der blev iværksat efter Talibanstyrets fald i oktober 2001. Uddannelsesniveaet er meget lavt – ca. 70 pct. af den afghanske befolkning er analfabeter. I 2002 boede mere end 6 millioner afghanere uden for Afghanistan fortrinsvis i flygtningelejre i Iran og Pakistan. Til det samlede billede hører, at der er områder af Afghanistan, hvor den centrale statsmagt aldrig har haft den faktiske kontrol og hvor statslige administrative instanser ikke eksisterer. Genopbygningsindsatsen i Afghanistan er således ikke udelukkende et spørgsmål om at genetablere noget som har eksisteret. Der er tale om en egentlig udviklingsindsats, som oven i købet finder sted på meget vanskelige vilkår og på baggrund af en stadig forværring af sikkerhedssituationen.

Generelt har udviklingen – og udviklingssamarbejdet – været præget af dette meget vanskelige udgangspunkt. Den meget lave kapacitet i den afghanske statsadministration på såvel lokalt som centralt niveau har været en stærkt forsinkende faktor – samtidig har det heller ikke været ønskværdigt at gå udenom administrationen, da erfaringer fra andre indsats i post-konfliktlande har vist, at det er afgørende for den længerevarende bæredygtighed af indsatsen, at der er fuldt ejerskab og at administrationens kapacitet opbygges i takt med at genopbygningen skrider frem. Endvidere har det været helt afgørende – særligt i en meget løst sammenknyttet stat, hvor befolkningens loyalitet først og fremmest er knyttet til klanen – at vise, at den demokratisk valgte regering kan levere genopbygning. Sikkerhedssituationen har siden 2002 udgjort et stadig stigende problem. Aktuelt tillader sikkerhedssituationen ikke udrulningen af større sammenhængende nationale indsats i bl.a. de sydlige provinser – herunder Helmand. Nationale nøgletal om f.eks. udviklingen i de sociale sektorer dækker således over meget store forskelle mellem provinserne bestemt af sikkerhedsniveauet.

Der forudses ikke ændringer i de overordnede strategiske prioriteringer for den danske bistandsindsats i Afghanistan i de kommende år i forhold til de, som er beskrevet i ”Afghanistan-Denmark Partnership”, for perioden 2005-2009. Men det er klart, at den danske bistandsindsats hele tiden er under udvikling for at bidrage bedst muligt til udviklingen i Afghanistan. Det er et dansk mål at bidrage til at sikre at bistanden udstrækkes til hele landet og aktuelt til syd og sydøst – hvor den samlede internationale bistand ikke aktuelt når frem. Fra dansk side arbejdes derfor sammen med den afghanske regering, der gennemfører de landsdækkende programmer som bl.a. Danmark bidrager til (uddannelsesområdet, programmet for udvikling af landområderne, mikrokreditprogrammet), på at udvide disse programmers gennemførelse til også at omfatte de sydlige provinser. Dette vil kunne ske i det omfang den afghanske regering – bakket op af ISAF og de lokale myndigheder – vurderer, at sikkerhedssituationen tillader det. Samtidig vil der fra dansk side blive gennemført mindre udviklingsprojekter i eksempelvis Helmand-provinsen, hvortil Danmark har udsendt en civilrådgiver i tilknytning til den danske troppetilstedeværelse under ISAF. Denne vil i et tæt samarbejde med NATO/ISAF og det afghanske militær samt civilgrupper udvikle mindre projekter til gavn for landsbybefolkningen.

Danske bistandsindsats 2005-2006.

Demokratisering, menneskerettigheder, god regeringsførelse og kvinder: Danmark bidrog i 2005 med 18 mio. kr. til afholdelsen af parlaments- og provinsrådsvalg og gennemførelsen af dertilhørende planlægning, logistik og vælgeruddannelse. I direkte opfølgning herpå støtter Danmark et 2-årigt UNDP-projekt med 12,5 mio. kr., som træner såvel parlamentets personale som medlemmerne af Under- og Overhuset. Parlamentets arbejde er fortsat præget af fraværet af rodfæstede demokratiske traditioner, men det fungerer og har i 2006 bl.a. godkendt finanslov, de enkelte ministre og nye mere moderate dommere til højesteret.

Danmark har siden 2003 været en af hoveddonorerne til den uafhængige afghanske menneskerettighedskommission. I 2005-06 ydes i alt 8 mio. kr. til gennemførelse af en 3-årig handlingsplan, der er udarbejdet af menneskerettighedskommissionen selv. Danmark har påtaget sig en koordinerende rolle og er én af tre repræsentanter for donorerne i en styrekomite for handlingsplanen. I 2005-06 har menneskerettighedskommissionen behandlet ca. 3.000 sager og foretaget mere end 12.000 interviews i 33 af landets 34 provinser. Kommissionen har afholdt flere hundrede kurser og workshops og udgivet diverse publikationer. Den har opnået status som en synlig og velfungerende institution og dens åbne kritik af bl.a. menneskerettighedsovertræderes fortsatte politiske indflydelse har gjort kommissionen udkældt i visse kredse, herunder blandt tidligere mujahedinledere valgt til parlamentet. Menneskerettighedskommissionen har aktuelt indstillet dens aktiviteter i de sydlige provinser på grund af sikkerhedssituationen.

Den internationale NGO Global Rights modtager 3,5 mio. kr. over 2 år til at bibringe jurastuderende, nyuddannede jurister og "barfodsjurister" viden og praktisk erfaring til gavn for afghanere med behov for retshjælp. Efter at have støttet kapacitetsopbygning af det afghanske kvindeministerium gennem UNIFEM (siden 2002), støtter Danmark nu UNIFEMs retssekto program, som fokuserer på sikring af kvinders rettigheder gennem kapacitetsopbygning af ansatte i retssekto ren og i den lovgivende forsamling, suppleret med indsatser og forskning på lovområdet. Dette program arbejder fokuseret med demokratiske kræfter i parlamentet, civilsamfundet og i retssekto ren for derigennem at sikre en reel overholdelse og overvågning af afghanske kvinders rettigheder.

Grundskoleuddannelse og reform af undervisningsministeriet viser fremdrift i både kvalitative og kvantitative mål i 2005-06. Den danske bistand har bidraget til: Nye læseplaner og skolebøger er blevet testet på skoleelever; 20.000 lærere er blevet efteruddannet; 17,4 mio. nye skolebøger er blevet optrykt og distribueret i 2006 (3,4 mio. bøger i 2005); den danske NGO DAARTT (Danish Assistance to Afghan Rehabilitation and Technical Training) står i 2005-07 for opførelse/renovering af 13 skoler, hvoraf 7 er overdraget til myndighederne ved udgangen af 2006. DAARTT bidrager endvidere med kapacitetsopbygning af undervisningsministeriets byggeafdeling, således at ministeriet selv kan stå for at udbyde skoler til bygning gennem den private sektor. Denne indsats indgår i en samlet donorindsats sammen med bl.a. USAid, UNICEF, som samlet har sikret at antallet af børn som kommer i skole nu er ca. 4,8 mio. mod kun ca. 1 mio. i 2001, og at undervisningen er af stadig bedre kvalitet.

Støtten til undervisningsministeriet indebærer også støtte til en gennemgribende reformproces for at styrke ministeriets kapacitet: I 2006 ansattes to nye rådgivere, som skal fokusere på personaleudvikling samt finansstyring; med dansk støtte er en reformafdeling blevet etableret og udarbejdelse af nye jobbeskrivelser og lønsystemer for alle ansatte i undervisningssektoren (ca. halvdelen af de offentligt ansatte) er undervejs. Bortset fra skolebyggeri-komponenten er der tale om sektorbudgetstøtte til undervisningsministeriet, der styrer gennemførelse af det samlede program. Programmets første fase afsluttes ved udgangen af 2006. Der er i alt under bevillingen fra 2005 udbetalt 38 mio. kr. i perioden 2005-2006. Aktuelt forberedes anden programfase 2007-09, som beløber sig til 72 mio. kr.

Undervisningsministeriets svage ledelseskapa citet er den største udfordring for en professionalisering af sektoren på alle niveauer fra undervisningsministeriet til den enkelte skole. Danmark har fra medio 2006 placeret to langtidrådgivere i det afghanske undervisningsministerium med henblik på at opbygge ministeriets institutionelle kapacitet til at fungere som et professionelt fagministerium, der kan udarbejde politikker, regulere og finansiere og levere kvalitetsuddannelse. Den danske støtte – inklusiv rådgivning – er designet med henblik på at sikre den nødvendige balance

mellem adgang til undervisning, dens kvalitet og ledelse. Antallet af skolebørn er over de seneste par år steget i et historisk uset omfang, hvilket har afledt et stærkt øget behov for uddannelse af lærere, skolebyggeri og -bøger. Den afghanske undervisningssektor karakteriseres som en af de ringeste i verden

Undervisningssektoren fik med en ny minister i april 2006 en tiltrængt dynamik. Ministeren har bl.a. i tæt samarbejde med de dansk finansierede rådgivere igangsat udviklingen af en femårig sektorstrategi og udvist politisk vilje til gennemgribende reform af ministeriets programmer, personale- og lønstruktur, finansstyring og rapporteringssystemer.

Aktuelt er udrulningen af den nationale uddannelsesprogram truet af den forværrede sikkerhedssituation især i de sydlige provinser. Det er stadig et flertal af piger, der ikke går i skole og tallet er stigende i 2006. Taliban har tvunget mange skoler til lukning – og i den udstrækning skolerne fortsat fungerer holder forældre deres piger hjemme af frygt for repressalier. Mange børn i landområderne har fortsat ikke adgang til uddannelsessystemet. I mange distrikter forhindrer væbnede grupper genopbygning af skoler og/eller tvinger lærerne til at indstille undervisningen.

Genopbygning og reform af den afghanske stat: Gennem fortsatte bidrag til Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF) på 26 mio. kr. i 2005-06 har Danmark medfinansieret højtprioriterede offentlige investeringer og omkring halvdelen af statens løbende udgifter. Mere end 1,6 mia. USD er indtil medio 2006 givet i samlede donortilsagn til trustfunden, som administreres af Verdensbanken. En evaluering i 2005 roste ARTF som et eksempel til efterfølgelse i postkonflikt situationer og som god donor koordinering og harmoniseringspraksis. Danmark og de øvrige 23 ARTF-donorere har fulgt evalueringens anbefalinger og formuleret en række krav til den afghanske stats reformindsats, samt inddraget regeringen tættere end tidligere i dialogen om ARTFs udnyttelse og retningslinier. Reform af den offentlige sektor er central for opbygning af statens kapacitet til at udvikle og gennemføre nationale udviklingsstrategier og -programmer. ARTF finansierer også placering af hjemvendte, højt uddannede afghanere i nøglepositioner i staten, men der er fortsat udbredt knaphed på kapacitet i statsapparatet til at finansiere, planlægge, lede og levere serviceydelser. Gennem de sidste fire år har staten underforbrugt i forhold til statsbudgettet, et forhold der bl.a. har vakt kritik i det nyvalgte parlament og opmærksomhed i det internationale samfund. Statsapparatets ringe kapacitet anerkendes – sammen med sikkerhedssituationen - som en af de væsentligste faktorer der modvirker opnåelse af Afghanistan 2015-mål for f.eks. uddannelse.

Udvikling i landområderne: *National Solidarity Programmet* (NSP), der i 2006 modtog 26 mio. kr. i dansk bistand, er et nationalt udviklingsprogram, som skal støtte etableringen og udbredelsen af lokalstyre og -udvikling på landet. Efter demokratiske valg nedsætter landsbyer udviklingskomitéer, som derefter modtager et bloktilskud, der muliggør, at de kan tage ansvar for at prioritere og gennemføre mindre infrastrukturprojekter. Landsbyerne bidrager med mindst 25 pct. af udgifterne til projekterne. NSP bidrager til at opbygge lokalsamfundenes kapacitet til deltagelse i offentlige beslutningsprocesser, samt lede og styre projekter. Det tilsikrer samtidig en større grad af demokratisk deltagelse, idet kvinder, hjemvendte flygtninge og minoritetsgrupper inddrages i beslutningsprocesserne. Programmet er efter tre år nået ud til næsten 15.000 af Afghanistans ca. 24.000 landsbyer og er dermed central for levering af serviceydelser i landområderne og udbredelse af regeringens politikker - herunder fremme af alternative indkomstmuligheder til opiumproduktion.

Danmark bidrager endvidere til det nationale mikrokredit program (MISFA) med 22 mio. kr. i 2005-06. MISFA har i løbet af tre år ydet mikrokreditter på 100-1.000 USD til ca. 3,4 mio. afgha-

ner, hvoraf ca. 85 pct. af låntagerne er kvinder. Tilbagebetalingsraten er 96 pct. Lånemuligheder i landområderne har hidtil været ikke eksisterende. Alle de danske midler, 22 mio. kr., er blevet udbetalt.

Gennemførelsen af NSP programmet har lidt under forsinkede udbetalinger fra donorer. Dette har igen forsinket udbetalinger af bloktilskud til landsbykomiteer og i visse tilfælde undermineret tilliden til regeringen lokalt. Ikke desto mindre har en uafhængig evaluering rost NSP programmet for høj international standard og eksempel til efterfølgelse inden for lokalstyret udvikling. NSP vil over de kommende tre år fokusere på at rulle programmet ud i de resterende 9.000 landsbyer og således opnå national dækning. MISFA programmet har opnået imponerende resultater på kort tid, men har langt fra dækket Afghanistans enorme behov for finansielle ydelser. MISFAs mål er at blive finansielt bæredygtig institution inden 2009, hvilket dog afhænger af en substantiel donorinvestering før dette mål kan nås.

Minerydning: Danish Demining Group (DDG) har modtaget 16 mio. kr. til fortsættelse af organisationens humanitære indsats mod landminer og ueksploderet ammunition. Under den overordnede koordinering af FN's minerydningsprogram arbejder DDG i 2006 i Herat, Balkh og Kabul provinserne, bl.a. i områder, hvortil flygtninge ønsker at vende tilbage, og DDG derved kan opnå størst virkning af minerydningsaktiviteterne. I samarbejde med FN's minerydningsprogram efteruddanner DDG ca. 5.000 lokale minerydere fra afghanske NGO'er og opbygger den afghanske hærs kapacitet til håndtering af gammel og beslaglagt ammunition. DDGs aktiviteter i Afghanistan fremhæves internationalt som model for andre humanitære minerydningsaktiviteter i landet. FN's humanitære minerydningsprogram i Afghanistan (MAPA) har modtaget 8 mio. kr. til koordinering, kvalitetssikring og gennemførelse af mine- og ammunitionsrydning, mineoplysningskampagner m.v. DDG undersøger aktuelt mulighederne for at gennemføre minerydningsaktiviteter i Helmand.

Den danske NGO Mission Øst modtog i november 2005 en bevilling på 20 mio. kr. til gennemførelse af et sundheds- og infrastrukturprojekt i den nordøstlige del af landet. Indsatsen omfatter vandforsyning og hygiejne, fødevarerproduktion samt infrastruktur. Aktiviteterne er rettet mod 30.000 mennesker i de nedslidte og ødelagte Takhar og Badakshan provinser, hvortil mange flygtninge er vendt tilbage siden 2002. Aktiviteterne gennemføres i samme områder, hvor også danske soldater deltager i den militære provinsrekonstruktionsenhed (PRT).

Nærområdeindsats for integration af flygtninge har bidraget til, at de hjemvendte flygtninge og internt fordrevne i 2005-06 (ca. 1 mio. personer) har fået et fundament for en ny start i Afghanistan. Der er i de to år afsat 30,5 mio. kr. til reintegration af flygtninge gennem målrettede aktiviteter, bl.a. gennem faglig træning af tilbagevendte, igangsætterydelse, styrkelse af Flygtningeministeriets arbejde med særligt sårbare tilbagevendte, samt bistand til erhvervelse af bolig. Disse aktiviteter gennemføres af hhv. UNHCR, Norsk Flygtningeråd og den uafhængige afghanske menneskerettighedskommission. Endelig er der gennem IOM afsat 6 mio. kr. til inddragelse af kvalificeret arbejdskraft blandt tilbagevendte afghanske flygtninge i landets økonomiske udvikling. Endvidere har Udenrigsministeriet og Integrationsministeriet i Danmark som en del af nærområdeindsatsen udviklet samtænkningen af bistanden og den danske nationale flygtningeindsats, og afsat 1,6 mio. kr. til støtte af det afghanske Indenrigsministeriums verifikationsenhed (IDCU) med sigte på at styrke ministeriets kapacitet til at gennemføre undersøgelser af individets påstand om statsborgerskab.

Nærområdeindsatsen er stadig relevant og nødvendig til at møde det fortsat store behov for reintegration af hjemvendte flygtninge - og er samtidig højt prioriteret af den afghanske regering. Der er fortsat mere end 1 mio. flygtninge i lejre i fortrinsvis Pakistan. Den afghanske regering støtter sig i meget vid udstrækning på internationale organisationers - særlig UNHCRs - udvikling og gennemførelse af reintegrationspolitikker, -strategier og -aktiviteter. Den i april 2006 udpegede nye flygtningeminister har endnu ikke udvist stærk ledelse eller politisk vilje til at reformere de afghanske flygtninge- og immigrationsmyndigheder til tidssvarende institutioner, der kan sikre en højere grad af afghansk ejerskab, samt omstille dem til over den næste årrække til at ændre fokus fra et flygtninge/reintegration mandat til et arbejdsmigrationsministerium, der kan sikre rettigheder for millioner af afghanske migrantarbejdere i nabolande og Golfstaterne.

Desuden yder Danmark årlig ca. 30 mio. kr. i støtte til danske NGOer, der arbejder i Afghanistan. NGOerne arbejder primært inden for sundhed, vandforsyning og udvikling i landområderne. Eksempler på denne støtte er aktiviteter via Den Danske Komité til hjælp for Afghanske Flygtninge (DACAAR), der støtter den afghanske landbefolkning i udvikling af bæredygtige levevilkår og styrkelse af lokalsamfunds evne til at styre egen udvikling. DACAAR arbejder i 25 af de 34 provinser med primært vand og sanitet. Et andet eksempel er Dansk Afghanistan Komité (DAC), der i 2005 afsluttede anden fase af sin indsats inden for primær sundhedstjeneste i Herat-provinsen, hvor der er ydet støtte til renovering af et distriktshospital og 13 klinikker i tre distrikter.

Endelig støtter Danmark gennem den danske konfliktforebyggelsesfond DIAG programmet (*Disbandment of Illegal Armed Groups*). Programmet sigter mod opløsning af ca. 1.800 illegale væbnede grupper fordelt over hele landet med henblik på at opdæmme deres illegale aktiviteter og negative indvirkning på retssikkerhed og god regeringsførelse lokalt.

Samtænkning af civile og militære indsatser. Samtækningsmodellen indebærer, at der allerede i planlægningen af militære aktioner indtænkes genopbygning af et givent område eller landsby. På denne måde sikres, at den nødvendige genopbygning kan iværksættes i takt med selv mindre forbedringer i sikkerhedssituationen. Samtænkningen har ikke mindst stor betydning for den lokale befolknings tilslutning til den fortsatte demokratiske udvikling ved at demonstrere, at den demokratiske valgte regering er i stand til at levere sikkerhed og følge op med civile indsatser til forbedring af levevilkårene.

Samtænkningen sker konkret ved, at der til Provincial Reconstruction Team (PRT) i Badakhshan samt ved PRT'erne i Samargan- og Helmandprovinserne er placeret civilrådgivere, der er i dialog med de militære kollegaer for at udmønte samtænkningen og dermed sikre den bedst mulig synergi mellem militære og civile indsatser. I takt med at sikkerhedssituationen tillader det identificerer og iværksætter de civile rådgivere mindre projekter. Udover at identificere hurtige, synlige og konkrete indsatser skal civilrådgiverne styrke den afghanske regerings kapacitet til udrulning af de nationale udviklingsprogrammer, f.eks. NSP. De skal også søge at gøre NGOer og internationale organisationer opmærksomme på muligheder for aktiviteter i de respektive provinser. Civilrådgiverne har f.eks. stået for etablering af et center for træning af den lokale administration i Samargan, vandforsyning i Samargan og i Badakhshan samt støtte til lokalradio og lokal folkeoplysning. I Helmand har civilrådgiveren siden sin ankomst i september arbejdet på at få en række projekter igangsat. Der foregår aktuelt drøftelser med den danske NGO DACAAR om muligheder for at gennemføre et vand og sanitetsprojekt med anvendelse af lokal arbejdskraft. Der er indtil videre i 2006 bevilget 10 mio. kr. til aktiviteter forestået af de tre civilrådgivere i Afghanistan. Der er derudover bevilget 5 mio. kr. til forsvaret til civile-militære indsatser faciliteret af de danske tropper i Helmand med henblik på gennemførelse af mindre indsatser i områder, hvor sikkerhedssituatio-

nen gør det umuligt for civile aktører at operere. Et review af den civilt militære indsats i foråret 2006 understregede, hvorledes indsatsen skulle være fleksibel, tilpasses de lokale forhold og samtidig strømlinjes ved at udstyre civilrådgiverne med praktiske retningslinjer for projektgennemførelse. Reviewet inspirerede endvidere til, at man fra dansk side har fået placeret en dansk civilrådgiver i NATO/ISAFs hovedkvarter i Afghanistan samt arbejder på at få yderligere en civilrådgiver placeret på seniorniveau for at fremme synergien mellem civile og militære indsatser. Der planlægges en mindre mission til Helmand januar 2007 mhp. at undersøge mulighederne for yderligere indsatser.

På dansk initiativ blev der på NATO topmødet i Riga ultimo november truffet beslutning om at arbejde videre med samtænkning i Alliancen - både ift. andre aktører og ift. NATO's interne linjer.